

Punjab Government Gazette

EXTRAORDINARY

Published by Authority

CHANDIGARH, TUESDAY, JULY 8, 2025

(ASADHA 17, 1947 SAKA)

ਵਿਧਾਨਕ ਅਨੁਪੂਰਕ

ਮਜ਼ਮੂਨ

ਪੰਨੇ

ਭਾਗ I

ਐਕਟ

1. ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2011
(2011 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 33) ... 123-131
2. ਪੰਜਾਬ ਨਗਰਪਾਲਕਾ ਅਧਾਰ-ਬਣਤ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਐਕਟ, 2011
(2011 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 11) ... 133-137
3. ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ, 2008
(2008 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 25) ... 139-142
4. ਪੰਜਾਬ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਤ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜ (ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਬਾਬਤ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਅਣ-ਅਦਾਇਗੀ) ਐਕਟ, 2016
(2016 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 6) ... 143-145

ਭਾਗ II

ਆਰਡੀਨੈਂਸ

ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਭਾਗ III

ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਕਾਰੀ

ਕੋਈ ਨਹੀਂ

(lxxxv)

(lxxxvi) PUNJAB GOVT. GAZ.(EXTRA), JULY 8, 2025
(ASAR 17, 1947 SAKA)

ਭਾਗ IV ਦਰੁਸਤੀ ਪਰਚੀਆਂ, ਪੁਨਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਵਾਂ
ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਪੰਨੇ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਭਾਗ-1**ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ**

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ

ਅਧਿਸੂਚਨਾ

ਮਿਤੀ 2 ਜੁਲਾਈ, 2025

ਨੰ. 14/ਭ:ਕ/2025.- ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2011 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 (1967 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 5) ਦੀ ਧਾਰਾ 6-ਓ ਅਧੀਨ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਸੱਤਾ ਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

DEPARTMENT OF LEGAL AND LEGISLATIVE AFFAIRS**NOTIFICATION**The 2nd July, 2025

No. 14/L.C./2025.- The Translation in Punjabi of the Punjab State Commission for Non-resident Indians Act, 2011 is hereby published under the authority of the Governor of Punjab and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under section 6- A of the Punjab Official Language Act, 1967 (Punjab Act No.5 of 1967)

ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2011

(2011 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 33)

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਉਪਚਾਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸੰਗਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਬਾਹਰਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਐਕਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣੇ:-

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2011 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

(2) ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ ਅਤੇ
ਅਰੰਭ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ।

2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਲੋੜੇ,—
- (ੳ) “ਚੇਅਰਪਰਸਨ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ;
  - (ਅ) “ਕਮਿਸ਼ਨ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ;
  - (ੲ) “ਸ਼ਿਕਾਇਤ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ, ਖੁਦ ਜਾਂ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਫੈਕਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ, ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਝਗੜਿਆਂ, ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਸਹਿ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਝਗੜੇ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਥਤ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਵੈ ਵਿਵੇਕ ਤੇ ਸਮਾਇਤ ਅਧਿਕਾਰ ਲਵੇ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜੀਆਂ ਜਾਂ ਸੰਸੂਚਨਾਵਾਂ;
  - (ਸ) “ਸਰਕਾਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ;
  - (ਹ) “ਮੈਂਬਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਨਰੇਰੀ ਮੈਂਬਰ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;
  - (ਕ) “ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਆਰਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ —
    - (i) ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਜਾਂ ਲੈਣ ਤੇ; ਜਾਂ
    - (ii) ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿੱਤੇ ਲਈ; ਜਾਂ
    - (iii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਅਨਿਸ਼ਚਤ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਠਹਿਰਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਣਗੇ; ਅਤੇ
  - (ਖ) “ਮੁਕੱਰਰ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਰਰ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ।

3. (1) ਸਰਕਾਰ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਬਾਡੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਕਾਜਕਾਰ ਨਿਭਾਏਗੀ।

(2) ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲਕੇ ਬਣੇਗਾ —

- (ੳ) ਚੇਅਰਪਰਸਨ, ਜੋ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੇਵਾ ਨਵਿਰਤ ਜੱਜ ਹੋਵੇਗਾ;
- (ਅ) ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਅਫ਼ਸਰ ਹੈ ਜਾਂ ਰਹਿ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ;
- (ੲ) ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਅਫ਼ਸਰ ਹੈ ਜਾਂ ਰਹਿ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਧੀਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ;
- (ਸ) ਦੋ ਮੈਂਬਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਅਮਲੀ ਤਜਰਬਾ ਰੱਖਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ;
- (ਸਸ) ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਆਨਰੇਰੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋ ਆਨਰੇਰੀ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਅਤੇ
- (ਹ) ਇੱਕ ਸਕੱਤਰ (ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਕਾ ਤੋਂ ਐਕਸ ਕਾਡਰ) ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਪਾਲਕ ਅਫ਼ਸਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜਕਾਰ ਨਿਭਾਏਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ।

4. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ

5. ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ।

ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ
ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਅਉਧ।

6. (1) ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ, ਆਨਰੇਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਸ ਤਰੀਕ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਸੱਤਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰਨਗੇ:

ਪਰੰਤੂ ਸਰਕਾਰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਆਨਰੇਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਵਧਾ ਸਕੇਗੀ, ਪਰ ਮਿਆਦ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

(2) ਆਨਰੇਰੀ ਮੈਂਬਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਸ ਤਰੀਕ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਸੱਤਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਅਹੁਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰਨਗੇ:

ਪਰੰਤੂ ਸਰਕਾਰ ਆਨਰੇਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਵਧਾ ਸਕੇਗੀ।

ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਂ
ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਤਿਆਗ-
ਪੱਤਰ ਅਤੇ
ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ।

7. (1) ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਆਪਣੇ ਦਸਖਤੀ ਲੇਖ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਤਿਆਗ ਸਕੇਗਾ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਸਰਕਾਰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾ ਸਕੇਗੀ ਜੇ ਉਹ —

- (ੳ) ਅਮੁਕਤ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ
- (ਅ) ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਇਗੀ ਵਾਲੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਤੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ
- (ੲ) ਦਿਮਾਗੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਦੁਰਬਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ; ਜਾਂ
- (ਸ) ਵਿਗੜ-ਚਿੱਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ
- (ਹ) ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਿੱਧ-ਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੈਦ ਦਾ ਦੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸਦਾਚਾਰਕ ਗਿਰਾਵਟ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਕੁ ਹਾਲਾਤਾਂ
ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਪਰਸਨ
ਵਜੋਂ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ
ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਜਾਂ
ਉਸਦੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਦਾ
ਨਿਭਾਉਣਾ।

8. (1) ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ, ਅਸਤੀਫੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਨਵੇਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖ਼ਤਿਆਰਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ।

(2) ਜਦੋਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਜਾਂ ਛੁੱਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ, ਜੋ ਆਨਰੇਰੀ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸਰਕਾਰ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਅਖ਼ਤਿਆਰਤ ਕਰੇ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਕਾਜਕਾਰ ਤਦ ਤੱਕ ਨਿਭਾਏਗਾ ਜਿਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਉਹ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲ ਲੈਂਦਾ।

9. ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ:

ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ
ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੇ
ਨਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ।

ਪਰੰਤੂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਲਾਭ ਲਈ ਅਦਲ ਬਦਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ:

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਹੋਰ ਕਿ ਆਨਰੇਰੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਭੱਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

10. (1) ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਕਾਰਜਪਾਲਕ) ਕਾਡਰ ਦਾ ਅਫ਼ਸਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਏਗੀ, ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰ
ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਮਲਾ।

(2) ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਜੋ ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਕ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਮਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਮਲੇ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ, ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

11. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਲੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ, ਜਾਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਬਾਕਾਇਦਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣ-ਦੋਸ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਖ਼ਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਆਦਿ
ਕਾਰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ
ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ
ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਾ ਹੋਣਾ।

12. (1) ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਸਭ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਦਾਵੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ:—

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ
ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ
ਕਾਜਕਾਰ।

- (ੳ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹੁੰ ਤੇ ਪਰਖ ਕਰਨਾ;
- (ਅ) ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ;
- (ੲ) ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਤੇ ਸਹਾਦਤ ਲੈਣਾ;
- (ਸ) ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨਕਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ;
- (ਹ) ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ
- (ਕ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਜਿਹੜਾ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(2) ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ “ਬੈਠਕਾਂ” ਅਤੇ “ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ” ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰ ਨਿਭਾਏਗਾ।

(3) ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਕਾਜਕਾਰ ਕਰਨਗੇ।

ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨਾ।
ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਸੰਚਾਲਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕੁ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

13. ਸਰਕਾਰ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਨੀਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰੇਗੀ।

14. ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਛਾਣਬੀਣ ਸੰਚਾਲਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:—

- (ੳ) ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ; ਜਾਂ
- (ਅ) ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗਠਤ ਛਾਣ-ਬੀਣ ਟੀਮ ਰਾਹੀਂ; ਜਾਂ
- (ੲ) ਸਬੰਧਤ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਾਹੀਂ; ਜਾਂ
- (ਸ) ਸਰਕਾਰ ਰਾਹੀਂ:

ਪਰੰਤੂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਨਰੇਰੀ ਮੈਂਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਛਾਣਬੀਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ।

15. ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਨੁਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਟ ਕਰਨ ਦੇ:

ਪਰੰਤੂ ਬਿਆਨ,—

- (ੳ) ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਅ) ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਹੈ।

16. ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿਤਵਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਵਾ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ
ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ
ਬਚਾਓ।

17. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਯੋਗ ਨਮਿੱਤਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਧਨ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝੇ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ
ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ।

(2) ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਜਕਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਖਰਚ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

18. (1) ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਚਿਤ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਸੰਗਤ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਸਲਾਨਾ ਵਿਵਰਣ ਅਜਿਹੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਆਡਿਟ।

(2) ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਹਰੇਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਪਿੱਛੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਅੰਦਰ, ਸਥਾਨਕ ਫੰਡ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਡਿਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਨਕ ਫੰਡ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਸਥਾਨਕ ਫੰਡ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ, ਪੰਜਾਬ, ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਨਾ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ।

19. ਹਰੇਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੂਰਵਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਰਣਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਆਪਣੀ ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਇੱਕ ਨਕਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ।

ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ।

20. ਸਰਕਾਰ ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਯਾਦ ਪੱਤਰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿਸੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾ-ਮੰਨਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਆਡਿਟ

ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ
ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ
ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ
ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ।

ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਅੱਗੇ ਰਖਵਾਏਗੀ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ
ਚੇਅਰਪਰਸਨ, ਮੈਂਬਰਾਂ
ਅਤੇ ਅਮਲੇ ਦਾ ਲੋਕ
ਸੇਵਕ ਹੋਣਾ।

ਦੰਡ।

21. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ, ਮੈਂਬਰ, ਆਨਰੇਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਫ਼ਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ।

22. ਜੇ ਕੋਈ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਕਾਈ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿੱਧ-ਦੋਸ਼ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 174, 175, 176, 177, 178, 179 ਅਤੇ 180, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ
ਸਮਾਇਤ ਅਧਿਕਾਰ।

23. ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਉਲਿੱਖਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਿਸੇ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ ਸਮਾਇਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ।

ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ
ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

24. (1) ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਰੇਕ ਨਿਯਮ, ਉਸ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਦਨ ਅੱਗੇ, ਜਦ ਉਹ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇ ਇੱਕ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇ, ਇਸ ਇਜਲਾਸ ਦੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਦਨ ਉਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੂਪ ਭੇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਦਨ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯਮ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਭੇਦ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਐਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੂਪਭੇਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਲੋਪ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਕਠਨਾਈਆਂ ਦੂਰ
ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

25. ਜੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਠਨਾਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਰੂਪਭੇਦ

(ASAR 17, 1947 SAKA)

ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਠਨਾਈ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ:

ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਗੁਜ਼ਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਨਦੀਪ ਪੰਨੂ,

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ,
ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ।

ਭਾਗ-1

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ

ਅਧਿਸੂਚਨਾ

ਮਿਤੀ 2 ਜੁਲਾਈ, 2025

ਨੰ. 15/ਭ:ਕ/2025.- ਪੰਜਾਬ ਨਗਰਪਾਲਕਾ ਅਧਾਰ-ਬਣਤ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਐਕਟ, 2011 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 (1967 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 5) ਦੀ ਧਾਰਾ 6-ਓ ਅਧੀਨ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਸੱਤਾ ਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

DEPARTMENT OF LEGAL AND LEGISLATIVE AFFAIRS

NOTIFICATION

The 2nd July, 2025

No. 15/L.C./2025.- The Translation in Punjabi of the Punjab Municipal Infrastructure Development Fund Act, 2011 is hereby published under the authority of the Governor of Punjab and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under section 6- A of the Punjab Official Language Act, 1967 (Punjab Act No.5 of 1967)

ਪੰਜਾਬ ਨਗਰਪਾਲਕਾ ਅਧਾਰ-ਬਣਤ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਐਕਟ, 2011

(2011 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ: 11)

ਨਗਰਪਾਲਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨਗਰਪਾਲਕਾ ਅਧਾਰ-ਬਣਤ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ, ਨਗਰ-ਪਾਲਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸੰਗਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਬਾਹਨਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ:-

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨਗਰਪਾਲਕਾ ਅਧਾਰ-ਬਣਤ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਐਕਟ, 2011 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।
(2) ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਲੋੜੇ,-
(ਉ) * * * * *
(ਅ) "ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ;
(ਬ) "ਫੰਡ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਗਠਤ, ਪੰਜਾਬ ਨਗਰਪਾਲਕਾ ਅਧਾਰ-ਬਣਤ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ;
(ਬਬ) "ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2037-38 ਤੱਕ ਰਾਜ ਦੇ ਬਜਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ;

ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ ਅਤੇ
ਅਰਥ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।

- (ਸ) "ਅਧਾਰ ਬਣਤ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ" ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੀ, ਨਵੀਨੀਕਰਣ, ਵਧੀਆ ਬਣਾਉਣਾ, ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ—
- (i) ਸੜਕਾਂ;
  - (ii) ਪੁਲ (ਇਸ ਵਿੱਚ ਓਵਰ-ਬ੍ਰਿਜ, ਅੰਡਰ ਬ੍ਰਿਜ, ਪਟੜੀਆਂ, ਪੈਦਲ ਮੋੜਵੇਂ ਬ੍ਰਿਜ ਵਗੈਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ);
  - (iii) ਗਲੀਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ;
  - (iv) ਜਲ ਨਿਕਾਸ;
  - (v) ਸਫ਼ਾਈ;
  - (vi) ਠੋਸ ਕਚਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ (ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਚਰੇ ਦਾ ਮੁੜ ਕਾਰਜ ਕ੍ਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ);
  - (vii) ਜਲ ਪੂਰਤੀ;
  - (viii) ਮਲ ਅਤੇ ਮਲ ਸਾਧਣ ਪਲਾਂਟ;
  - (ix) ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਲਈ ਨਾਲੀਆਂ;
  - (x) ਪਾਰਕਿੰਗ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ;
  - (xi) ਬਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਬਜ਼ਾਰੀ ਕੰਪਲੈਕਸ;
  - (xii) ਪਾਰਕ, ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਅਤੇ ਸਟੇਡੀਅਮ;
  - (xiii) ਗੰਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ;
  - (xiv) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਜਾਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਦਾ ਵਧੀਆ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨਾ;
  - (xv) ਕਬਰਸਤਾਨ, ਮੁਰਦਘਾਟ ਜਾਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਭੂਮੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲਈ ਮਸ਼ਾਣਾਂ;
  - (xvi) ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ;
  - (xvii) ਉਪਰਲੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਾਰ-ਬਣਤ ਜਾਂ ਸ਼ਾਪ-ਯੰਤਰ;
  - (xviii) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਰੰਭੇ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਵਿਆਉਣ ਮਿਸ਼ਨ, ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਕਸਬਿਆਂ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਧਾਰ-ਬਣਤ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ;
- ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ;

- (ਹ) "ਨਗਰਪਾਲਕਾ" ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 243-ਟ ਦੇ ਖੰਡ (ਹ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
- (ਕ) "ਮੁੱਕਰਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਕਰਰ; ਅਤੇ
- (ਖ) "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਭਾਗ।
3. (1) ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਫੰਡ ਗਠਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨਗਰਪਾਲਕਾ ਅਧਾਰ-ਬਣਤ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਫੰਡ ਦਾ ਗਠਨ।
- (2) ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ:
ਪਰੰਤੂ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰਕਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ (ਦੋ ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ:
ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਹੋਰ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਰਕਮ ਪੂਰਵਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਚੌਦਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧੇਗੀ:
ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਹੋਰ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਰਕਮ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- (3) * * * * *
4. (1) ਫੰਡ ਅਧਾਰ-ਬਣਤ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨਗਰਪਾਲਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਤ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਬੈਂਕਾਂ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਤੋਂ ਅਧਾਰ-ਬਣਤ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਸਰੋਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਫੰਡ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ।
- (2) ਫੰਡ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
5. ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ।
6. ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਲੇਖੇ ਰੱਖੇਗਾ। ਲੇਖੇ ਰੱਖਣਾ।

- ਆਡਿਟ। 7. ਫੰਡ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ ਦੇ (ਕਰਤੱਵ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਐਕਟ, 1971 (1971 ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ 56) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ ਦੁਆਰਾ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।
- ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ। 8. ਫੰਡ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਗਰਪਾਲਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। 9. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗੱਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ।
(2) ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ:-
(ੳ) ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਫੰਡ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ
(ਅ) ਤਰੀਕਾ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।
- ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਉ। 10. ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿਤਵਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਵਾ, ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕਠਨਾਈਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। 11. ਜੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਠਨਾਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗੱਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕੇਗੀ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਸ ਕਠਨਾਈ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ:
ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਗੁਜ਼ਰਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ASAR 17, 1947 SAKA)

12. (1) ਪੰਜਾਬ ਨਗਰਪਾਲਕਾ ਅਧਾਰ-ਬਣਤ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2010 (2010 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰ: 10) ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਰਸਨ ਅਤੇ ਛੋਟ।

(2) ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਸਨ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਨਦੀਪ ਪੰਨੂ,
ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ,
ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ।

ਭਾਗ-1

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ

ਅਧਿਸੂਚਨਾ

ਮਿਤੀ 2 ਜੁਲਾਈ, 2025

ਨੰ. 16/ਭ:ਕ/2025.- ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ, 2008 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 (1967 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 5) ਦੀ ਧਾਰਾ 6-ਓ ਅਧੀਨ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਸੱਤਾ ਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

DEPARTMENT OF LEGAL AND LEGISLATIVE AFFAIRS

NOTIFICATION

The 2nd July, 2025

No. 16/L.C./2025.- The Translation in Punjabi of the Punjab Learning of Punjabi and other Languages Act, 2008 is hereby published under the authority of the Governor of Punjab and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under section 6-A of the Punjab Official Language Act, 1967 (Punjab Act No.5 of 1967)

ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ, 2008

(2008 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ: 25)

ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਭ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਸੰਗਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਉਨਾਹਠਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ:-

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ, 2008 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਰੰਭ।
- (2) ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਲੋੜੇ,- ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।
  - (ੳ) "ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਾਲ ਜੋ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋਵੇ;
  - (ਅ) "ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ;

- (ੲ) "ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਅਥਾਰਟੀ;
- (ਸ) "ਮੁਕੱਰਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਰਰ;
- (ਹ) "ਸਕੂਲ" ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ, ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ, ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਟ੍ਰਸਟ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸਕੂਲ, ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਸੂਚਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ;
- (ਕ) "ਧਾਰਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ;
- (ਖ) "ਸੋਸਾਇਟੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਐਕਟ, 1860 (1860 ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਨੰ: 21) ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਸ਼ੁਦਾ ਸੋਸਾਇਟੀ;
- (ਗ) "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ; ਅਤੇ
- (ਘ) "ਟ੍ਰਸਟ" ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਟ੍ਰਸਟ ਐਕਟ, 1882 (1882 ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਨੰ: 2) ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਸ਼ੁਦਾ ਕੋਈ ਟ੍ਰਸਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ
ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ
ਅਧਿਆਪਨ।

3. (1) ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2009-10 ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਕਲਾਸ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- (2) ਕੋਈ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਦਸਵੀਂ ਕਲਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਾ ਪਾਸ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ
ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ
ਅਧਿਆਪਨ।

4. ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2009-10 ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤੀਸਰੀ ਕਲਾਸ ਤੋਂ ਅੱਠਵੀਂ ਕਲਾਸ ਤੱਕ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ
ਅਧਿਆਪਨ।

5. ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਮਰੱਥ
ਅਥਾਰਟੀ।

6. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ, ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ।

- (2) ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ

(ASAR 17, 1947 SAKA)

ਕਾਜਕਾਰ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

7. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਵਰਗ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਸਕੇਗੀ।

ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

8. (1) ਕੋਈ ਸਕੂਲ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਡੰਨ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੋਵੇਗਾ:

ਡੰਨ।

ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਸਕੂਲ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਡੰਨ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੋਵੇਗਾ:

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਹੋਰ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਸਕੂਲ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਡੰਨ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(1ੳ) ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡੰਨ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧਾ ਜਾਂ ਘਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਜੇ ਕੋਈ ਸਕੂਲ ਇਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਸਕੂਲ ਸੰਬੰਧ ਹੋਵੇ, ਅਸੰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਯਥਾ ਉਪਬੰਧਤ, ਕੋਈ ਡੰਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

9. ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲਗਾਇਆ ਡੰਨ ਭੋਂ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਾਂਗ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡੰਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਭੋਂ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਾਂਗ ਕਰਨਾ।

10. ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿਤਵਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਵਾ, ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਉ।

11. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰਵੇਂ ਉਪਬੰਧਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਅਸੰਗਤ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ।

ਪਰਮ-ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ।

ਨਿਯਮ
ਬਣਾਉਣ ਦੀ
ਸ਼ਕਤੀ।

12. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਰੇਕ ਨਿਯਮ, ਉਸ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਦਨ ਅੱਗੇ, ਜਦ ਉਹ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇੱਕ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇ, ਅਜਿਹੇ ਇਜਲਾਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਦਨ ਉਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੂਪ-ਭੇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਦਨ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯਮ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ-ਭੇਦ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਐਪਰ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੂਪ-ਭੇਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਲੋਪ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਕਠਨਾਈਆਂ ਦੂਰ
ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

13. ਜੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਠਨਾਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਕਠਨਾਈ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ:

ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਗੁਜ਼ਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਨਦੀਪ ਪੰਨੂ,

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ,

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ।

ਭਾਗ-1

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ

ਅਧਿਸੂਚਨਾ

ਮਿਤੀ 2 ਜੁਲਾਈ, 2025

ਨੰ. 17/ਭ:ਕ/2025.- ਪੰਜਾਬ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਤ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜ (ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਬਾਬਤ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਅਣ-ਅਦਾਇਗੀ) ਐਕਟ, 2016 ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ, 1967 (1967 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 5) ਦੀ ਧਾਰਾ 6-ਓ ਅਧੀਨ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਸੱਤਾ ਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

DEPARTMENT OF LEGAL AND LEGISLATIVE AFFAIRS

NOTIFICATION

The 2nd July, 2025

No. 17/L.C./2025.- The Translation in Punjabi of the Punjab Privately Managed Aided Colleges (Non-Payment of Grant-in-Aid on Account of Terminal Benefits) Act, 2016 is hereby published under the authority of the Governor of Punjab and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under section 6-A of the Punjab Official Language Act, 1967 (Punjab Act No.5 of 1967)

ਪੰਜਾਬ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਤ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜ (ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਬਾਬਤ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਅਣ-ਅਦਾਇਗੀ) ਐਕਟ, 2016
(2016 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ: 6)

ਪੰਜਾਬ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਤ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਬਾਬਤ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਅਣ-ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਅਨੁਸੰਗਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਸਕੀਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲੀਵ ਇਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਜੂਇਟੀ ਆਦਿ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਕਤ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਦੇ ਵੀ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਤ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰੈਜੂਇਟੀ

ਅਤੇ ਲੀਵ ਇਨਕਸ਼ਮੈਂਟ ਆਦਿ ਦੇ ਬਾਬਤ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਅਣ-ਅਦਾਇਗੀ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ 8 ਮਾਰਚ, 2016 ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ 15 ਮਾਰਚ, 2016 ਨੂੰ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਤ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰੈਜੂਇਟੀ ਅਤੇ ਲੀਵ ਇਨਕਸ਼ਮੈਂਟ ਆਦਿ ਦੇ ਬਾਬਤ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਅਣ-ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਸਤਾਹਟਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ:-

ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ ਅਤੇ
ਅਰੰਭ।

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਤ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜ (ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਬਾਬਤ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਅਣ-ਅਦਾਇਗੀ) ਐਕਟ, 2016 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

(2) ਇਹ ਐਕਟ 21 ਮਾਰਚ, 1979 ਨੂੰ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।

2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਲੋੜੇ,-

(ੳ) "ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ;

(ਅ) "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ;

(ੲ) "ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਾਇਦੇ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸੇਵਾ ਨਵਿਰਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਫ਼ਾਇਦੇ;

(ਸ) "ਯੋਜਨਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੱਤਰ ਨੰ: 2563-5ਈਡੀਯੂ.1/79-4316 ਮਿਤੀ 21.3.1979 ਰਾਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਯੋਜਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਹ) "ਕਰਮਚਾਰੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਤ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ (ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਜਾਂ ਨਵਿਰਤ)।

(ASAR 17, 1947 SAKA)

3. ਲੀਵ ਇਨਕੈਸਮੈਂਟ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੂਇਟੀ ਆਦਿ, ਜੋ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦੇ ਹਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚ ਵਜੋਂ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦੇ ਕਾਰਨ ਖਰਚ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਦਾਇਤ, ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਤ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।
5. ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿਤਵਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ।
6. ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ
ਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲਾ
ਖਰਚਾ।

ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕਾਲਜ ਸੇਵਾ ਦੇ
ਅੰਤ 'ਤੇ ਮਿਲਣ
ਵਾਲੇ ਫਾਇਦੇ ਦੀ
ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ
ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ
ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ
ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜ
ਲਈ ਬਚਾਉ।

ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੇ
ਰੋਕ।

ਮਨਦੀਪ ਪੰਨੂ,

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ,

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ।